

הכנסת התשע-עשרה

יוזמת:	חברת הכנסת	רינה פרנקל
מצטרפים : חברי הכנסת		חיים כץ
		יפעת קריב
		עדי קול
		עפר שלח
		יעקב מרגי
		מאיר שטרית
		יריב לוין
		עליזה לביא
		איתן כבל
		דב חנין
		קארין אלהרר
		שמעון סולומון
		אלעזר שטרן
		בועז טופרובסקי
		משה גפני
		1971/19 פ

הצעת חוק המזונות (הבטחת תשלום) (תיקון – סכום שלא יובא בחשבון במבחן ההכנסה),

התשע"ד–2013

הוספת סעיף 3א 1. בחוק המזונות (הבטחת תשלום), התשל"ב–1972,¹ אחרי סעיף 3 יבוא:

"סכום שלא יובא 3א. (א) על אף האמור בכל דין, בחישוב ההכנסה לפי בחשבון במבחן ההכנסה קביעת התשלום לזוכה לפי חוק זה, לא יובאו בחשבון הכנסה של הזוכה מעבודה או מעסק או משלח יד, שאינה עולה על גובה שכר המינימום, או הכנסות שלא יחושבו לפי החוק האמור, לפי הגבוה; לעניין זה –

¹ ס"ח התשל"ב, עמ' 87.

² ס"ח התשמ"א, עמ' 30.

"הכנסה מעבודה" – כמשמעותה בסעיף 2(2)
לפקודת מס הכנסה³;

"הכנסה מעסק או משלח יד" – כמשמעותה
בסעיף 2(1) לפקודת מס הכנסה;

"שכר מינימום" – שכר מינימום, לחודש –
כהגדרתו בחוק שכר מינימום,
התשמ"ז-1987.⁴

(ב) שר הרווחה והשירותים החברתיים יתקין
תקנות בנוגע לאופן יישום סעיף זה, לרבות בהתאם
למספר הילדים במשפחה."

ד ב ר י ה ס ב ר

חוק המזונות (הבטחת תשלום), התשל"ב-1972, נועד לסייע לאוכלוסייה המורכבת רובה ככולה
מנשים וילדים כאשר פסק דין שניתן לזכותם לתשלום מזונות אינו משולם על ידי הבעל או האבא החייב
בתשלום.

במצב זה המוסד לביטוח לאומי, על פי החוק, משלם קצבת מזונות חודשית תוך כדי שהוא פועל לגבות
את הסכום שנקבע בפסק הדין מהחייב.

חשוב לציין, כי כאשר בן הזוג אינו מקיים את פסק הדין נשאר בן הזוג השני לשאת בעול כלכלת הבית
עם משכורת אחת בלבד, דבר אשר לכל הדעות בלתי אפשרי, בייחוד לאור העובדה כי קצבת מזונות אינה
מתחשבת במספר הילדים מעבר לשניים.

תקנה 6 לתקנות המזונות (הבטחת תשלום), התשל"ג-1972, שהותקנה מכוחו של החוק האמור,
קובעת כי זכותו של ההורה הזכאי לתשלום לפי החוק תלויה במבחן הכנסה מחמיר, שנסמך על חוק
הבטחת הכנסה, התשמ"א-1980. מבחן זה, קובע יחס הפוך בין גובה הכנסתה של אישה לבין הסכום לו
היא זכאית מתוקף חוק זה, עד לביטול מוחלט של התשלום.

תקנה זו פוגעת בזכותו של הזכאי למזונות שנקבעה בפסק דין ובזכותם של קטינים למזונות, רק בגלל
שלא יש מקור הכנסה נוסף. ההסדר הקיים מתייחס לדמי המזונות כגמלה ככל הגמלאות שמקבל הזכאי
מהמדינה, ולא כזכות מוקנית לקטין.

בנוסף, קיומו של מבחן ההכנסה כאמור מהווה חסם בפני השתלבותן של נשים בשוק העבודה בשל
החשש מפני אובדן המזונות, כאשר ההורה היחיד מעדיף להישאר בבית ולא לצאת לעבוד עקב יכולת
השתכרות נמוכה והוצאות על הטיפול בילדים.

המצב האמור, בו הורים אלו אינם יוצאים לעבוד, מחריף את מצבם הכלכלי וישנם מקרים בהם על
מנת להימנע מעוני נאלצות אימהות חד-הוריות לעבוד "בשחור" וכך לקבל גם את דמי המזונות.

³ דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 6, עמ' 120.
⁴ ס"ח התשמ"ז, עמ' 68.

מנתוני המוסד לביטוח לאומי עולה כי בשנת 2012 קיבלו 18,745 נשים דמי מזונות (בממוצע חודשי) מהמוסד לביטוח לאומי, כאשר 3,910 נשים מתוכן קבלו גם השלמת הכנסה. על כן, מוצע לקבוע כי בחישוב שיעור התשלום שישולם לזכאי, לא תובא בחשבון הכנסתו של הזוכה ובלבד שסכום זה אינו עולה על גובה שכר המינימום, הקבוע בחוק שכר מינימום, התשמ"ז-1987. הצעת חוק זו תשפר את מצבן של נשים המרוויחות משכורות נמוכות במיוחד ובכל מקרה לא תפגע במצבן של שאר הנשים אשר משכורתיהן גבוהות יותר. הצעת החוק נכתבה בסיוע עמותת "ידיד".

הצעות חוק דומות בעיקרן הונחו על שולחן הכנסת השמונה-עשרה על ידי חברת הכנסת אורית זוארץ וקבוצת חברי הכנסת (פ/4047/18) ועל ידי חברת הכנסת מירי רגב (פ/4613/18), ועל שולחן הכנסת התשע-עשרה על ידי חבר הכנסת אחמד טיבי (פ/657/19), על ידי חברת הכנסת מירי רגב (פ/774/19), על ידי חברת הכנסת אורלי לוי אבקסיס (פ/835/19), על ידי חברת הכנסת שלי יחימוביץ' (פ/1545/19) ועל ידי חברת הכנסת זהבה גלאון וקבוצת חברי הכנסת (פ/1561/19).

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים
והונחה על שולחן הכנסת ביום
י"ג בטבת התשע"ד – 16.12.13